

areOPAGOS

DANMISSION

Nyhedsbrev 24

Kære Kina venner,

september 2015

Tak til alle, der har bidraget til dette Nyhedsbrev 24. Håber at I fortsat vil være medarbejdere på, at Nyhedsbrevet, også fremover kan få et både varieret og spændende indhold. Så send endelig bidrag hertil.

I er meget velkommen til at besøge **Kinafokus hjemmesiden** der er at finde på: [www. Areopagos.dk](http://www.Areopagos.dk). Her finder i den i øverste bjælke til højre. Velkommen.

Mange hilsener fra Kinafokus,

Jørgen Nørgaard Pedersen - kinafokus@areopagos.dk

Indhold

Senior volontører til Tao Fung Shan.....	side 1
Kineserne vil gerne være religiøse af Lektor Jørn Borup.....	side 2
Sidste nyt fra Kina og Hong Kong.....	side 4-5
Togrejse til Kina ved Grethe Raddum.....	side 6
Kinafokusdag i Aarhus den 19. september – husk tilmelding.....	side 7
Nye kinesiske kirker ved Wen Ge.....	side 8
Fængslet efter protester mod politiet	side 9
Pressens reaktioner mod fjernelsen af kors på kirker.....	side 10
Heart-Bridge program	side 11
Buddhistmissionens glemte historie september 12, 2015	side 12
Æstasiensmissionen 1973 – 1986, oktober 3, 2015	side 13
Boganmeldelser	side 15 - 19

Seniorvolontører på plass:

Søndag 30.7. reiste Anne Sofie og Leif Holm, der er tidligere missionærer for DMS i Japan, til Tao Fong Shan, hvor de vil være fram til sommeren 2016. John Meyrick reiste i starten av august til LTS og den 7. september ankommer Therese Thelle fra Norge og Simon Johansson fra Sverige som skal til Ascension House. Så ber vi om at alle fem kan være gode tjenere for Tao Fong Shan, LTS og Guds rike.

12. september og 3. oktober i Århus:

Hør om Areopagos' farverige historie

I september og oktober kan du komme med til to lørdags-seminarer om Areopagos' spændende historie, som startede i Kina helt tilbage i 1920'erne.

Organisationen har en særdeles spændende historie, som har gået via både Hong Kong, Kina, Japan, Norge og Danmark.

Mange ved ikke så meget om Areopagos' historie, og derfor arrangerer vi disse to historieseminarer, hvor forskellige Areopagos-kendere fortæller en del af Areopagos' historie.

Arrangementerne kommer til at finde sted i

Møllevangskirken i Aarhus den 12. september og 3. oktober 2015.

Se detaljeret program på side 12 og 13 i dette Nyhedsbrev

Kineserne vil (også) gerne være religiøse ved Lektor Jørn Borup

(skrevet til Religionsanalysen på Religion.dk.)

“Jeg er ikke buddhist. Men jeg tror på Buddas lære”, svarer kvinden mig, efter hun lige har bukket tre gange foran den store Buddhastatue på Yantou-templet i den sydkinesiske by Kunming. De fire herrer, jeg ved frokostbordet bagefter spørger om det samme, svarer på samme vis. De træner ellers kampkunsten kung fu, og har været munke i buddhisttemplet, der er kendt for at undervise hundreder af børn og unge i både buddhisme og kung fu. De fire instruktører føler bare ikke helt, de gør sig fortjent til at kalde sig rigtige buddhister, da de praktiserer for lidt buddhisme ifølge idealerne.

Ligesom kvinden fra templet, er de typiske for mange kinesere; de kalder sig ikke buddhister, men de værdsætter Buddhas lære, og kommer ind i mellem på buddhistiske templer.

Måske besøger de også daoistiske templer for at få daoistpræster til at rense sig med ritualer, eller for at købe beskyttende amuletter. De får måske en spåmand til at kortlægge deres fremtid. Hvis de er unge par, bliver de måske gift i en kristen kirke, for det er romantisk, synes kineserne, der også ser Hollywood-film. Selvom de sikkert ikke har besøgt et af de relativt få Kong Fuzi-templer, vil de helt sikkert have kongfuzianske værdier siddende i kroppen som guidelines for det rigtige liv. Alt sammen uden (nødvendigvis) at kalde sig religiøse.

Det kunne man jo tilskrive samme logik, som når kinesere fortsat forstår sig officielt som et kommunistisk land, selv om virkeligheden smager langt mere af beton-kapitalisme. En vandring i moderne kinesiske storbyer ville give den gamle Mao et hjerteanfald. Han ville ikke finde mange røde partisoldater, men derimod forbrugsbevidste individualister.

Religion på kinesisk

Men det hænger ligeså meget sam

men med, hvad der for kineserne ligger i begrebet “religion”, *zongjiao*. Zongjiao betyder ordret “sektlære”, og de fleste forbinder det med en form for tilknytning til en religiøs institution, hvor viden og engagement hører til den rette religiøsitet. Det var nemlig et begreb, der blev oversat fra

japanske “shukyo”, som blev konstrueret efter, at Japan havde åbnet sig op for omverden i slutningen af det 19. århundrede. Vesten afkrævede nemlig en asiatisk pendant til “religion”, for sådan noget måtte man da have. Der har imidlertid aldrig været ret mange asiater, der helt har kunnet identificere sig med det kristent farvede begreb, der lægger så meget vægt på tro, og endda kun på sandhed med én transcendent gud. “Religion” i Asien rimer for mange derfor på teologi og sektarisme, især den kristne form for religion. Det er i Østasien derfor nærmest umuligt at sætte tal på religion. Både fordi, man typisk abonnerer på mere end bare én religion. Og fordi man måske slet ikke kan lide at bruge det vestligt/kristent farvede religionsbegreb.

Måske er det også derfor, at officielle tal siger, at der kun er omkring 1 % daoister, og at kongfuzianisme slet ikke tælles med som religion. Kong Fuzi er dog efter maoismen igen kommet ind som en samfunds- og erhvervslivsnyttig helt, og de unge synes, at daoisten Zhuangzi er mega-cool. Selvom kun 18 % af befolkningen kalder sig buddhister, vil langt flere alligevel have en vis tilknytning hertil. Det gælder især for de rigtig mange “kulturbuddhister”, der nok både tror, praktiserer og generelt værdsætter denne religion, som mange hellere forstår som tradition.

Religion vinder frem

Selv om undersøgelser er få og problematiske, er de fleste forskere enige om, at religion er på vej til at fylde endnu mere i fremtidens Kina. En undersøgelse viste, at en tredjedel værdsætter religion som noget eller meget vigtig, og hvis man bruger et bredere religionsbegreb, vil “kulturreligiøsitet” og “folkereliøsitet” være noget, de fleste kan kinesere kan siges at være del af. Også de kristne, som vesterlændinge med en vis overlegen attitude tidligere kaldte for “ris-kristne” (fordi man ikke var “rigtig kristne”), er der kommet langt flere af. Nu er der måske helt op til 5 % af befolkningen, der er kristne. Rodney Stark og Xiuhua Wang har i en ny bog anslået, at der vil være hele 295 millioner kristne i Kina i 2030. Det vil gøre landet til verdens talrigeste kristne nation.

Buddhismen er også blevet mere fremtrædende, selv om man skal lede helt anderledes længe for at se den i bybilledet, end det fx er tilfældet i Japan. Munke står for dannelse og lærdom, og flere templer bliver promoveret som nationale kulturperler. Nogle af disse er blevet stenrige af turisme, for ofte giver kinesiske rigmænd mange penge i donation for at opspare god karma. Selv den tibetanske buddhisme er for mange kinesere blevet interessant. Unge læser om det mystiske Tibet, og mange tager til landet på Verdens Tag som pilgrimme.

Begrænsninger for religion og ytringsfrihed

Populariteten gælder dog ikke Dalai Lama. Hans bøger er forbudte, for han bliver ikke i som i Vesten betragtet som en sympatisk og spirituel mester, men som en politisk separatist. Kineserne kan ikke lide ham, og forstår slet ikke hans popularitet i Vesten. Ved nogle forelæsninger på kinesiske universiteter for nylig blev jeg da også venligt bedt om (for ikke at træde nogen over tæerne) at slette power point slides med ham og ikke at navne hans navn. Det er selvsagt svært, når et tema var buddhisme i Vesten. Trods visse sprogbarrierer forstår de fleste unge kinesere dog godt referencen til “den kendte tibetanske lama, hvis navn ikke må nævnes på kinesiske universiteter”.

Kina er nemlig ikke et frit land, og religion er ikke frit på markedet. Der er fem anerkendte og lovlige religioner, nemlig buddhisme, daoisme, islam, protestantisme og katolicisme. Der er nogle, der karakteriseres som “onde”, som fx den nyreligiøse Falun Gong. Og så er der dem med begrænset eksistensberettigelse, som fx nye evangeliske grupper. Der er censur overalt i Kina, og ytringsfriheden er ikke mindst på det religiøse område stærkt begrænset. Til en anden forelæsning

om religiøs diversitet blev jeg også høfligt bedt om helst ikke at nævne islam, og i ugen op til turen kom en mail fra et andet universitet, der aflyste en forelæsning, da man fandt emnet religion “for kontroversielt”.

Kina er ikke i økonomisk henseende kommunistisk. Men landet fastholder officielt kommunismens dyder om anti-demokrati og officielt religionsmistænkelighed. Det vil givetvist være noget, kommende generationer af kinesere vil sætte store spørgsmålstejn ved.

Hvis du vil vide mere:

Rodney Start & Xiuhua Wang 2015. *A Star in the East: The Rise of Christianity in China*. Templeton Press.

Esben Andreasen & Klaus Bo Nielsen 2015. *Kinesisk religion*. Forlaget Univers.

Siste nytt fra Kina og Hong Kong.

I juni 2015 hadde Areopagos sin sommerfestival i Haslev.

Fra Hong Kong deltok direktør ved
Tao Fong Shan Christian Center, Tong Wing-Sze

Fra Kunming deltok musikere fra TCG Nordica.
Etter festivalen dro de på konsertturne i Danmark.

Interfaith Consultation

Religious Life and Public Space in Asia

3-7 September 2015//Tao Fong Shan, Hong Kong

Tao Fong Shan Christian Center

3.-7. september arrangerer The Lutheran World Federation, Tao Fong Shan Christian Center og Areopagos en «interfaith» konsultasjon. Fra Norge deltar Raag Rolfsen og Notto R. Thelle. Rundt 40 deltagere er påmeldt og i weekenden kommer i tillegg 50. Les mer her:

<https://www.lutheranworld.org/content/interfaith-consultation-religious-life-and-public-space-asia-1>

TCG Nordica feirer 15.årsdag 19.september i Kunming.

Det blir stor feiring med utstilling som åpner et par dager før og stor festforestilling med opptreden av dansere, musikere, taler og sang. Fra Danmark kommer Lars Mollerud-Degn.

Kunstmalerne Karsten Auerbach (til venstre) og Sigrun Gunnardottir (Færøyene) deltar på utstillingen og på feiringen.

Fra Norge kommer en hel gruppe som representerer Areopagos i flere bispedømmer, samt tre fra kontoret i Norge. Ivar Skippervold deltar med gitar og sang.

Ny manager ved TCG Nordica:

Achim Gerber

Achim er fra Tyskland og har bodd i Kina siden 1999. Han er gift med Steffi som studerer.

Achim startet som generell manager for TCG Nordica i begynnelsen av august, og vi ser fram til å få en erfaren administrator som leder.

TCG Nordicas lokaler har gjennomgått en ansiktsløftning, og både danseskole og musikkskole vil nå ha sin plass der ved siden av Hyllie Park Folkhøgskola.

Som før vil det avholdes konserter og forestillinger. Galleriet vil ha utstillinger og turistavdelingen vil satse på å ta imot turister fra utlandet så vel som å arrangere turistreiser for kinesere til Skandinavia.

I september vil TCG ha årets Rundbordskonferanse i Kunming, der støttespillere fra Skandinavia deltar.

Volontør fra Areopagos ved TCG Nordica:

Miriam Fotland

Miriam kommer fra Oslo og ble født i Beijing der hennes far arbeidet ved den norske ambassaden.

Hun er lærerutdannet med musikk og KRL som fag, og dro til Kina i desember i fjor for å studere kinesisk. Det vil hun fortsette med ved siden av å arbeide TCG Nordica fram til juni 2016.

Togreisen til Kina, da og nå af Grethe Raddum

Undertegnede var så heldig å få være med på togreise fra Moskva til Beijing. En reise som tar nesten ei uke, dersom den går uten stans. Vi tok avbrekk fra reise både i Russland og Mongolia, og hadde et par dager i Beijing ved ankomst Kina.

For 100 år siden, var det atskillige misjonærer som tok toget til Kina, og 50 år før det igjen, fantes det svenske misjonærer som sendt av Gud og kirken dro med hest og slede hele vegn til Mongolia.

Det var dag etter dag med flatt terreng, og til dels timevis med sump og myr, så de gjorde nok godt i å reise om vinteren. Nå tar det bare noen få timer i fly, eller altså en uke med tog. Når jeg da ved ankomst Beijing tok toget videre til Nanjing og var framme på 5 timer, så aner vi at så mye fortere kan ikke toget gå før vi snakker om å fly. Noen glimt:

Og her er det siste på togfronten i Kina, klippet fra The Times of India 14. juni 2015:

NEW DELHI: A new freight train linking Harbin city in northeastern China to Germany's Hamburg was launched on Saturday. The train, which will open a new trade route between China and Europe will run a distance of 9,820 Kms

The journey will take 15 days as the train passes through Russia and Poland before reaching its destination, according to Tu Xiaoyue, general manager of HAO Logistics Co., Ltd, a joint venture which runs the service. It will run once a week.

The first train in the new route took off from Harbin, provincial capital of Heilongjiang, at 10 am on Saturday. It carried 49 of China made goods such as electronic products and auto parts from northeast and north China, worth \$3 million. It will transport goods from China, the Republic of Korea and Japan as well as European countries such as Germany, Poland, France, Spain and Italy, Tu said.

Six other Chinese cities, including Chongqing, Chengdu, Changsha, Hefei, Yiwu and Suzhou, already have freight trains connecting different parts of Europe.

Tag med til Kinafokusdag 19. september 2015

Nu kan du komme med til en spændende dag, hvor der er fokus på Kina både i fortid og nutid. Velkommen til Kinafokusdag!

Lørdag den 19. september er det tid for den årlige Kinafokus-dag, som igen i år bliver afholdt i Aarhus. Vi har sammensat et spændende program og håber, at rigtig mange har lyst til at deltage og få ny inspiration og viden omkring Kina. Velkommen!

PROGRAM FOR DAGEN - lørdag den 19. september 2015:

Kl. 11:00: Ankomst og betaling

Kl. 11:30: Kinesisk buffet

Kl. 12:30: Velkomst efter frokosten

kl. 12:45: Åbningsforedrag ved Erik Bitsch: "Hvis vi ikke ændrer retning, ender vi der, hvor vi er på vej hen".

Retning og aktuelle udfordringer i kirken i Kina/Hong Kong - hovedsageligt set på baggrund af mødet med kirken og studerende på Tao Fong Shan

Kl. 13:45: Pause

Kl. 14:00: Hvordan er det at være taiwaneser i Danmark? Pei Fen Shang fortæller om sin tid her i Danmark – med tid til spørgsmål

Kl. 14:45: Kaffepause

Kl. 15:30: År 1946. Hjem til Danmark med livet i behold. En historie om hvordan det lykkedes 34 danske missionærer og 18 børn i grupper at trænge igennem de kinesiske krigsfronter ud i det frie Kina - for derefter at rejse den lange vej hjem. Jytte Christensen fortæller

Kl. 16:30-17.00: Afslutning

Sted: Møllevangskirken, Møllevangs Allé 49, 8210 Aarhus V.

Deltagerpris: 150 kr. inkl. frokost Hvis du ikke spiser med, koster det kun 50 kr. at deltage.

Tilmelding til Dorthe Davidsen Langås på ddl@areopagos.dk snarest muligt.

ZGBriefs | August 13, 2015

Løs mere om eksempelvis religion i Kina på denne hjemmeside.

Nye kinesiske kirker bygget sommeren 2015.

Yilin Church of Funing County, Jiangsu Prov. May 2.

Jiexiu Church of Shanxi Prov., May.5,

Shiping County Church of Yunnan Prov. May 26

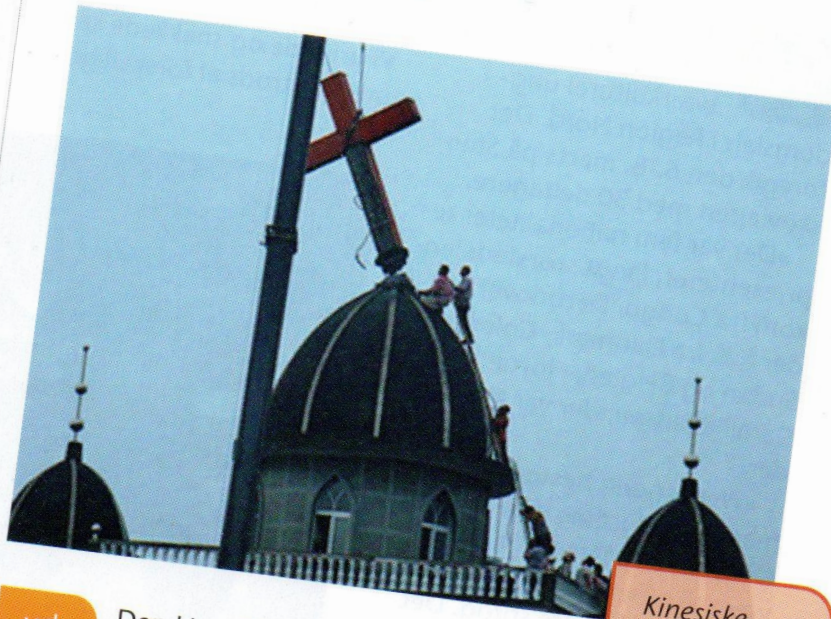
Gaoping Church of Jingchuan County, Gansu Pro.
Aug.10.

Baisang Church of Yangcheng County, Shanxi Pro. , Aug. 20

Kina:

Fængslet efter protester mod politiet

ud-
land

Den kinesiske pastor Huang Yizi blev idømt et års fængsel for at modsætte sig Zhejiang-provinsens kamp for at fjerne kors fra kirker, meddeler Associated Press.

I løbet af 2014 fjernede myndighederne omkring 400 kors fra kirketage i provinsen. De mener, kirkerne har brudt byggevedtægterne. Kirkegængere og menneskerettighedsforkæmpere mener derimod, at kristne bliver ramt, fordi kirkens hurtige vækst udfordrer det regerende kommunistparti.

Pastor Huang blev anholdt, da han sammen med en gruppe fra menigheden mødte op på et offentligt kontor og krævede en forklaring på et sammenstød i juli 2014, hvor bevæbnede politistyrker angreb en gruppe menighedsmedlemmer med stokke. Angrebet skete, da gruppen holdt en vågenat i kirken for at forhindre politiet i at fjerne kors fra kirken.

Kinesiske myndigheder har fjernet korsene fra mange kirker.

Øget religiøs frihed

IMT's norske søsterblad Utsyn fortæller om et besøg af en kinesisk kirkeleder. Der er en stor vækst i åndelig interesse i Kina, fortæller han. Det gælder både de traditionelle kinesiske religioner og »de udenlandske« kristendom og islam. Han mener også, at der ud over Kina er en større åbenhed over for religionerne fra myndighedernes side.

Men der er en stor skepsis over for udenlandsk påvirkning. En del muslimer er blevet radikaliserede, og det sætter minus ved islam. USA er fortsat politisk den store fjende, og det giver minus til kristendommen.

Den kinesiske kirkeleder fortæller, at det bliver stadig vanskeligere at få visum til udenlandske missionærer, som ønsker at arbejde i Kina. Og det giver en udbredt forskrækkelse fra lokale myndigheders side, når kirkerne vokser hurtigt.

JHN

Det skrev pressen bl.a. om fjernelse af kors fra kirker.

Church-State Relations in Light of the Cross Demolition Campaign(August 4, 2015, *Chinese Church Voices*)

The Zhejiang cross dispute has provided us with a great spiritual lesson. Today, as the church is expanding we still need to keep in mind the exhortation of scripture: “It is not by might, nor by power, but by my Spirit says the Lord of Hosts.”

China removes cross from church after month-long protest ends (August 7, 2015, *Reuters*)

Chinese authorities removed a cross from a church on Friday after Christian protesters ended a month-long sit-in on the building’s roof in a bid to protect the cross from what they said was its unfair removal, witnesses said.

Christian Sentiment in Zhejiang Against Cross Removal: Three Statements (August 7, 2015, *China Change*)

The ongoing forced demolition of crosses, and in some cases entire churches, taking place in Zhejiang is an extraordinary occurrence: the Chinese government appears determined to remove all traces of the symbol of Christianity in the public realm, with no regard to the antagonism it is provoking among at least two millions of Christians in one of China’s most prosperous provinces.

Scenarios for China (August 7 2015, *From the West Courtyard*)

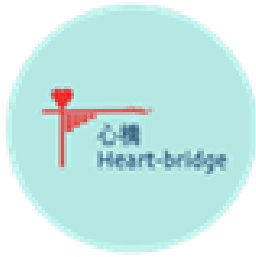
Earlier this week we looked at the tools for strategic planning and the necessity of using them in preparing organizations operating in China for an uncertain future. We continue with more specifics here in part two.

From Kaifeng to the Kotel: Chinese Jews in Jerusalem (August 8, 2015, *The Jerusalem Post*)

What made Li, Fan and Xue’s journey so unique was the history they were making, as they became the first group of Chinese Jews to join Israeli army since the modern rebirth of the Jewish state.

Chinese Christians Resist Government Plan to Remove Crosses (August 10, 2015, *The New York Times*)

Resistance is growing among China’s expanding Christian community to a government campaign to remove crosses from churches in a wealthy coastal province.

心橋：中丹文化協會
HEART-BRIDGE: THE CHINESE-
DANISH CULTURAL ASSOCIATION

Heart-bridge, the Chinese-Danish Cultural Association is formed by Chinese Christians, who are living, studying and working in Denmark. We have an aim to bridge the gap between Chinese and Danes, through knowledge sharing among the diverse group with an interest in both cultures. We focus on cultural, social values and philosophy behind the societies, whereas Christianity is part of our dialogue.

Every first Saturday of each month, we have a meeting at København Vineyard from 17:00 – 20:30. We also organize special outdoor events and Danish family visit for Heart-bridge friends and members.

Programmes in the coming months:

[26.09.2015](#) (Saturday) 10:00-11:00 Visit the Danish Parliament

03.10.2015 (Saturday) 17:00-20:30 Danish Architecture

05.12.2015 (Saturday) 17:00-20:30 Science and Religion + Julefrokost

We look forward to meeting you. Feel free to contact us at info@heart-bridge.dk for any enquiries.

26.09.2015 丹麥國會導賞團 Guided tour of Danish Parliament

丹麥國會導賞團 (英文)

Visit the Danish Parliament - Guided Tour in English

日期 Date: 26.09.2015 (Saturday)

集合時間及地點 Meeting time and place:

10:00 Folketinget, Christiansborg, 1240 København K

活動結束時間 End time: 11:00

費用全免 Free admission

歡迎任何人參加。名額有限，先到先得，心橋會員優先報名。

All are welcome. Registration is allocated on a first come, first served basis. Priority will be given to members of Heart-bridge.

Historieseminar

BUDDHISTMISSIONENS GLEMTE HISTORIE

MØLLEVANGSKIRKEN, Møllevangs Allé 47 - 49, 8210 Aarhus V

12. september 2015 kl. 10.00 - 15.30

Areopagos har en farverig historie. Mest kendt er Karl Ludvig Reichelt og Notto Norman Thelle og deres arbejde i Nanjing og Hong Kong frem til 1941. Men hvad skete der efter den tid? Krigen kom til Hong Kong (1941). Mao Tse Tung overtog magten i Kina (1949), og drømmen om Tao Fong Shan som et valfartsssted for buddhistiske munke måtte lægges til side. Tiden frem til midten af 1990'erne er en periode med eksperimenter, nytænkning og forskellige samarbejdsmodeller ude og hjemme. Historien om alt dette må fortælles. Areopagos indbyder derfor til to seminarer – det første seminar sætter fokus på Nanjing og Tao Fong Shan frem til i dag. Det andet seminar handler om Areopagos' historie i Japan og Skandinavien.

PROGRAM

- 10.00 Reichelt og Thelle i Nanjing og Hong Kong
v/ Notto Reidar Thelle
- 10.45 Kaffe
- 11.00 (1940-61) Krig og fred. En forandret verden og
en ny situation v/ Ernst Harbakk
- 11.45 Tidsvidne v/ Karl Daniel Thelle
- 12.15 Frokost
- 13.00 (1961-83) Initiativ: House of friendship og Tao
Fong Shan Ecumenical Centre v/ Ernst
Harbakk
- 13.45 Kaffe
- 14.00 (1983-92) Konflikt og forandringer. Fra svensk
økonomisk hovedansvarlig tilbage til norsk-
dansk v/ Ernst Harbakk
- 14.30 (1992-97) Salg af land og en ny begyndelse
v/ Knud Jørgensen. Interviewer Ernst
Harbakk
- 15.00 Omorganisering og stiftelsen Areopagos
v/ Knud Jørgensen
- 15.30 Slut

Ernst Harbakk har været missionsprest og leder på Tao Fong Shan. Han var studieleder og Asiensekretær i Areopagos og har 20 års erfaring fra Taiwan og Hong Kong i perioden 1969-1992.

Ernst Harbakk

Notto R. Thelle

Notto R. Thelle er seniorprofessor ved Det teologiske fakultet. Han har arbejdet i 16 år i Japan for Areopagos - med særlig vægt på religionsdialog og -studier. Han har de seneste år forsket i Areopagos' pionertid i Nanjing og Hong Kong.

Knud Jørgensen

Karl Daniel Thelle

Knud Jørgensen var direktør for Areopagos i perioden 1998-2008. Det indebærer et overordnet ansvar for Tao Fong Shan. Fra 2008 var han dekan for Tao Fong Shan og ansvarlig for oprettelsen af en ny struktur og stiftelse.

Karl Daniel Thelle er vokset op på Tao Fong Shan og oplevede den japanske besættelse. Han var direktør i Areopagos frem til 1998, hvor han gik på pension. Senere i 2001-2004 var han seniorvolontør på Tao Fong Shan.

TILMELDING:

Inga Provstgaard Mogensen

E: ipm@areopagos.dk

M: 28 63 39 17

Seneste tilmelding d. 7. september 2015

Mere information på areopagos.dk

areOPAGOS

DEN NORDISKE ØSTASIENMISSION, 1973 - 1986, HONG KONG OG JAPAN

MØLLEVANGSKIRKEN, Møllevangs Allé 47-49, 8210 Aarhus V
3. oktober 2015 kl. 10.00 – 15.15

Da Kina blev lukket, måtte vestlig mission finde nye lande og opgaver. Buddhistmissionen begyndte at arbejde i Japan allerede i 1950'erne. I 1970'erne var antallet af støtter til arbejdet i Norge og Danmark reduceret, og Svenske Kyrkans Mission (SKM) tog hovedansvaret for arbejdet både i Hong Kong og i Japan fra 1974. Dette samarbejde ophørte i 1986. Det meste af missionens arbejde i Japan blev i 1985 indlemmet i Japans evangelisk-lutherske kirke. Spændingerne i Danmark og Norge om arbejdet i Hong Kong og Japan er en anden vigtig brik i denne glømte historie.

PROGRAM

- 10.00 1974-86. Østasienmissionen set fra svensk side
v/ Jonas Jonson
- 11.00 1974-86. Østasienmissionen set fra norsk side
v/ Ernst Harbakk
- 11.15 Kaffe
- 11.45 Østasienmission i Japan v/ Notto Thelle
- 12.45 Frokost
- 13.30 1987-1995. Buddhistmissionen set fra Danmark
v/ Carl Vilhelm Fogh-Hansen
- 14.30 Kaffe
- 14.45 Tidsvidner v/ Lars Møllerup-Degn
- 15.15 Slut

TILMELDING

Inga Provstgaard Mogensen
E: ipm@areopagos.dk
M: 28 63 39 17
Seneste tilmelding d. 28. september 2015

Mere information på areopagos.dk

Ernst Harbakk har været missionspræst og leder på Tao Fong Shan. Han var studieleder og Assistent i Areopagos og har 20 års erfaring fra Taiwan og Hong Kong i perioden 1969-1992.

Ernst Harbakk

Notto R. Thelle

Notto R. Thelle er seniorprofessor ved Det teologiske fakultet. Han har arbejdet i 16 år i Japan for Areopagos - med særlig vægt på religionsdialog og -studier. Han har de seneste år forsket i Areopagos' pionertid i Nanjing og Hong Kong.

Lars Møllerup-Degn var volontær på Ascension House i 1989-1990 og har de sidste 20 år været tilknyttet Areopagos' arbejde i Danmark, hvor han nu er leder af det danske kontor. Han har fordybet sig i den missionale teologi og kontekstuelle praksis hos Karl Ludvig Reichelt.

Lars Møllerup-Degn

Carl Vilhelm Fogh-Hansen

Carl Vilhelm Fogh-Hansen er teolog og bor i Aarhus. Han var medlem af hovedkomiteen fra 1981 og frem til 1995, hvor komiteen blev overdraget til stiftelsens styre. Carl Vilhelm Fogh-Hansen var styremedlem frem til 2002.

Jonas Jonson er svensk biskop emeritus, salmedigter og Kinaekspert. Jonas Jonson har gennem sin position i Svenska Kyrkan deltaget i arbejdet på Tao Fong Shan i 1980'erne.

Jonas Jonson

areOPAGOS

Boganmeldelser af Knud Jørgensen

Philip L. Wickeri (red.): *Christian Encounters with Chinese Culture. Essays on Anglican and Episcopal History in China*, 236 sider, Hong Kong University Press, Hong Kong 2015.

Denne boka er redigert av en av våre fremste historikere om kirken i Kina. Især hans store biografi om biskop Ting fra 2007 er blitt vel mottatt internasjonalt: *Reconstructing Christianity in China: K.H. Ting and the Chinese Church* (Maryknoll, NY: Orbis Books). I denne nye boken har han samlet bidrag fra en rekke anerkjente forskere med kinesisk bakgrunn. Deres fokus er på en kirketradisjon som aldri ble så veldig stor i Kina, men som likevel har hatt stor innflytelse sosialt og religiøst. Wickeri setter i sitt innledningskapittel denne anglikanske/episkopale tradisjonen inn i en større kontekst fra Robert Morrisons ankomst til Macao i 1807 og opp til Mao Zedongs maktovertakelse i 1949. Kirkens siste biskopsmøte i Shanghai i 1956 markerte slutten på den anglikanske kirke; fra 1958 ble de ulike protestantiske tradisjoner slått sammen innen the Three Self Patriotic Movement (TSPM) som etter kulturrevolusjonen også fikk en kirkelig parallell i form av China Christian Council (CCC). En rekke av den nye «kirkes» ledere hadde sin bakgrunn i anglikansk tradisjon; mest kjent er biskop Ting som i en menneskealder var leder av både TSPM og CCC. Hans avløser som president for CCC, Cao Shengjie, kom også fra den anglikanske kirken. Hun mener selv at en viktig årsak til denne innflytelsen var 'the openness of Anglican theological thought and the depth of the spiritual pursuit and dedication to the church' (p. 35). Den anglikanske kirkens sterke vekt på utdanning i både Kina og Hong Kong har helt sikkert spilt en sentral rolle i denne utvikling. En rekke intellektuelle ledere i samfunnet og flere av de toneangivende teologer i det 19 og 20 århundre kom fra anglikanske colleges og presteseminarer.

Bokas tre første kapitler omhandler misjonens og kirkens møte med samfunn, utdanning og kultur. For meg var det især interessant å lese (i kap 3) om biskop R.O. Halls lederskap i prosessen frem mot opprettelsen av the Christian Study Centre on Chinese Religion and Culture (CSCCR). Dette senter ble til i et nært samarbeid med Christian Mission to Buddhists = Den Nordiske Buddhistmisjon = Areopagos. Det ble fra starten i 1957 plassert på Tao Fong Shan hvor det holdt til helt frem til 1998. Jeg var selv med i den prosess som resulterte i at det ble flyttet til the Chinese University og Tsung Tsing College. I en årrekke spilte dette senter en viktig rolle i studiet av religion, samfunn og kultur. Den opprinnelige plan om å begrense fokus til kinesisk buddhisme ble på biskop Halls initiativ utvidet til å omfatte 'the general religious background of the Chinese people' (p. 69). Fra norsk side var Gerhard M. Reichelt, sønnen til den gamle Reichelt, en hovedperson. Underveis var også nøkkelpersoner (e.g. H. Kraemer) fra den økumeniske bevegelsen involvert; slik ble senteret led av et større økumenisk initiativ med studiesentre i Sri Lanka, Japan og Taiwan med det formål å studere de store verdensreligioner for å hjelpe kirke og misjon til å formidle kristentroen kontekstuellt og relevant.

I de neste to kapitler gjøres det rede for den historiske bakgrunnen til oversettelsene av the Book of Common Prayer. Man nådde aldri frem til en felles oversettelse av denne for anglikansk kirkeliv så sentrale boka, men viktige spor av dens liturgier og gudstjenesteordninger lever i dag videre innen gudstjenestelivet til China Christian Council.

Bokas siste to kapitler tar for seg to av de viktigste teologer innen kinesisk anglikansk tradisjon, T.C. Chao og Francis C.M. Wei. Begge har påvirket kinesisk teologi og kirkeliv i det 20 århundre, især T.C. Chao som deltok aktivt i dannelsen av tre-selv bevegelsen helt frem til sin fengsling i 1952. Hans teologiske tenkning omkring *chengzhilun* og *tongyilun* lever fortsatt. *Chengzhilun* handler om Chaos 'theory of completing God's own will' (p. 175) – Jesus fullbyrder Guds vilje til frelse. Med den Hellige Ånds hjelp kan vi mennesker på liknende måte overvinne synd og nå frem til en fullkommen kjærlighet. *Tongyilun* handler om 'the union of identificatiob theory' (p. 179):

Gud har i Kristus kommet ned og identifisert seg med menneskeheten i Jesus Kristus slik at menneskeheten kan 'go upward' og bli identifisert med Gud gjennom Guds nåde i Jesus Kristus. Slik prøvde Chao å tenke sammen rettferdiggjørelse og helliggjørelse.

Knud Jørgensen

Bente Alfset, Birger Løvlie og Arne Helge Teigen (red.): *Misjon – tro – skole. Festskrift til Arne Redse*, 369 sider, Kyrkjefag Profil, Portal forlag, Kristiansand, 2015.

Dette festskriftet til NOTMs redaktør, Arne Redse, speiler hans fagområder og engasjement innen misjon, tro og skole. Og det speiler hans liv som prest i Oslo, misjonær og lærer i Hong Kong og hans mange år som underviser ved Høgskolen i Volda og siden 2005 også ved Fjellhaug Internasjonale Høgskole. De fleste av bidragsyterne hører da også hjemme i Volda og på Fjellhaug i Oslo og København. Et par kommer fra MF i Oslo og Århus og en enkelt fra Norsk Lærer Akademi. Mitt første «møte» med Arne Redse var hans doktordisputas fra 2006 om hvordan den lutherske læren om rettferdiggjørelsen kan formidles i møte med en kontekst preget av ny konfusianismen. Festskriftet til hans 65-årsdag kunne gjerne ha inneholdt noen bidrag relatert til nettopp dette emnet, skrevet av hans tidligere kolleger ved Lutheran Theological Seminary (LTS) i Hong Kong. Jeg savner ganske enkelt noe mer om Kina i denne ellers så omfangsrike boken. Det nærmeste man kommer er Inger Marie Okkenhaugs beretning om 'Kinamisjon og amerikareiser: transnasjonale liv og nettverk 1890-1950' – en livsnær beretning om tette, personlige bånd mellom norskamerikansk, luthersk kinamisjon og norsk emigrasjonshistorie, med fokus på Halvor, Thea og Hannah Rønning og datteren Chester Rønning. I tillegg bør nevnes Carsten Elmelund Petersens behandling av Hans Kungs globale etikk, en etikk som i noen grad knytter til ved Konfucius og som har vunnet stor oppmerksomhet på universiteter i Kina.

I vår kontekst er det især del 1 om misjon som har interesse. Ottar Berge innleder festen med en varm og nær beretning om NMS' to misjonsskip Elieser og Paulus og misjonsflyet Ansgar. Her hører vi om jomfru Louise Olsens drøm som førte til at misjonsfolket samlet seg bak den første landsinnsamling i misjonsregi i Norge. Resultatet ble et ikke-assurert misjonsskip som ble et hjem for misjonærene på veien til Zululand og Madagaskar. I 1885 ble Elieser avløst av seilskuten i jern, Paulus, men allerede i 1893 måtte man selge skuten fordi linjefarten med dampskip tok over. Neste avsnitt i Berges beretning tar for seg epoken etter Annen verdenskrig hvor man akutt manglet transport for de mange misjonærer ute og de nye misjonærer hjemme. Det ble til et samarbeid med Svenska Kyrkans Mission, og siden Dansk Missionselskab, om innkjøp av flyet Ansgar. Her blir Berges historie personlig fordi han selv og familien kom med på en av de første flyvninger fra Ivato på Madagaskar til Norge. En fascinerende fortelling om Ansgars 39 flyvninger hvor 1200 misjonærer ble fløyet fra og til Norden fram til flyet ble solgt i 1949.

En av de mer utfordrende artikler er Sverre Bøes' «Vi skal frykte og elske Gud» - så vi driver misjon'. Han finner hos Paulus (i 2 Kor 5,11-14) en dobbelt motivasjon for Paulus' misjon: Både frykten for Herren og Kristi kjærlighet motiverer og forplikter. På denne bakgrunn spør han hvorfor muligheten for at folk går fortapt er så kraftig nedtonet i vår generasjon: «...både frykttanken og domstanken ser ut til å være underkommunisert i den faglige vandringen fra bibeltekst til missiologiske fremstillinger» (p. 43). Her er et anliggende som vi trenger å jobbe seriøst med: Misjon var for Paulus knyttet både til gleden over Guds kjærlighet i Kristus Jesus og til frykten for at man til sist skal gå fortapt. Det er altså tale om både en *fear-factor* og en *love-factor* i misjon.

La meg også nevne Frank-Ole Thoresens doktorforelesning fra 2012 om 'Divisions in the Church in Africa as a Missiological Challenge' – en grundig og bred gjennomgang av en meget relevant problematikk som både behandles i et større missiologisk perspektiv fra fortid til nåtid og som åpent

og redelig går inn i utfordringene innen African Initiated Churches og i relasjon til vår tids økumenikk. Også artikkelens siste avsnitt om 'Church Unity and the Challenge of Islam' er et viktig bidrag.

Artiklene i del 2 og 3 hører hjemme i en annen sammenheng enn NOTM, men la meg likevel fremheve Kurt Christensens saklige artikkel om 'Det onde som utfordring for den kristne tro' og Karl Olav Sandnes' bidrag om 'A Storm-Tossed Ship: A Metaphor for the Church Comes into Being'; det siste bidrag har sin kontekst i en jubileumsforelesning ved LTS i Hong Kong i 2013, dvs. stedet hvor Arne Redse underviste i en årrekke.

Knud Jørgensen

Benjamin K. Kobborg, Arne Kristensen og Mogens Mogensen (red.): Bæredygtig volontørarbejde. *Hvordan kan volontørarbejdet understøtte en langsigtet udvikling?* 140 sider. Ny Mission nr 28, Dansk Missionsråd, 2015.

Omkring 1.5 mil mennesker i alle aldre reiser årlig ut som volontører eller frivillige i relasjon til misjon og utvikling. Det hevdes at det årlig brukes 2.4 milliarder dollars på slike 'short term missions'. Nå er definisjonene på hva som kan kalles *volunteerism* og hva som er *voluntourism* noe flytende. Dermed blir også tallmaterialet usikkert. Volontør-turismen har de siste årene vært sterk økende og drives av for-profit aktører og ikke av misjons- og diakonale organisasjoner. I dansk sammenheng er over halvparten av de som reiser ut for misjon og bistand korttids-volontører. Antallet av langtidsutsendte har i flere år vært fallende, mens antall volontører og praktikanter er økende. På denne bakgrunn blir det viktig å skille mellom bæredyktig volontørarbeid og voluntourism hvor det er mindre fokus på læring, partnerskap og langsiktig engasjement. Nærværende hefte fra Dansk Missionsråd har til hensikt å reflektere over volontørarbeidets egenart, rolle og bæredyktighet. Især første del av boka behandler volontørens rolle i kirke og misjon og hvordan volontører kan understøtte langsiktig partnerskap. Andre del av boka innledes med en presentasjon av «volontørhjulet» som er en nyutviklet modell for bæredyktig volontørarbeid. Det følges dernest opp med artikler som eksemplifiserer modellens fire fokusområder – *prepare, learn, relate and share*.

Boka er god å få forstand av. Helt fra første side understrekes det at bæredyktighet i volontørarbeidet handler om å fortsette innsatsen og gi noe tilbake: Det er først etter hjemkomsten det egentlige bidraget begynner. Det er innsatsen etter selve volontørproppholdet som har størst betydning. Dette handler ikke om en sur plikt, men om en mulighet for å fortsette engasjementet og mobilisere andre til å brenne for den sak man selv er blitt tent av.

Jonas A. Jørgensen legger i sitt bidrag om 'Partnerskab og frivillighed: Hvilken rolle spiller volontører for forholdet mellem kirker?' et solid missiologisk fundament med en missio Dei-teologi og ivrer for at selvforståelsen hos volontører bør endres fra barmhjertighet til globalt fellesskap. Nettopp missio-Dei tenkningen fokuserer partnerskap-tenkningen og dermed konsentrasjonen omkring relasjoner; relasjoner er tydeligvis et nøkkelord i bæredyktig volontørarbeid: «Der hvor korttidsudsendelse kan settes ind i og forstås inden for en teologisk og missiologisk ramme, og hvor udsendte samtidig får definert deres rolle og mission i forhold til de specifikke lokale udfordringer, der kan en forståelse af korttidsudsendelse som globalt dicipleskab vokse frem» (s. 25).

Sofie Schousboe Laursens anliggende er 'engasjerte formidlere' som kan bygge bro mellom det liv og den virkelighet de fattige lever i, og de handlemønstre, det forbruk og verdensbilde som den vanlige dansker/nordmann er omgitt av. Og her må det gis plass til stemmene fra sør, og volontører

(og andre) bør lære seg noe om 'transformativ storytelling', frem for bare å formidle håpløshet og avmakt.

En av bokas hovedinnlegg er skrevet av Kurt Alan Ver Beek som i årtier har jobbet med short term mission i Honduras. Hans hovedanliggende er at korttidsutsendinger 'must formulate plans not only for what they want to learn and see during the trip but also what they want to do when they come back' (s. 37). Hvordan kan volontørene fortsette å støtte, hvordan kan de skape bevissthet hjemme om global fattigdom og eget overforbruk. Forfatteren er ute etter 'lasting change' hos volontøren og i samfunnet.

Dette er en viktig bok for alle som jobber med volontører og med korttidsmisjon. Det er en bok om relasjoner, kultur møte og om å være ambassadører; det er disse tre aspekter partnere i sør etterlyser hos volontører. Det er også en bok som plasserer tematikken innen for en bredere forståelse av demokrati og U-lands-erfaring (se f. eks. artikkelen om 'Vores demokrati har brug for ulandserfaring' av Arne Kristensen og Jonatan Tylsgaard Larsen). Når unge reiser ut som frivillige er det ofte deres første skoledag i den globale dannelsesprosess.

Og det er en praktisk og didaktisk bok med et hovedfokus på det såkalte 'volontørhjulet' som går i detaljer om de fire sentrale fasene *prepare, learn, relate and share*. Hovedbudskapet er enkelt og klart: Hvis vi ønsker at våre volontører skal gjøre en forskjell, må vi ha et sterkt fokus på hvordan og til hva vi får dem hjem igjen.

Knud Jørgensen

Hwa Yung: *Mangoes or Bananas? The Quest for an Authentic Asian Christian Theology* (second edition), 232 sider, Regnum Books International, Oxford, 2014.

Denne boken om kontekstuell asiatisk teologi utkom første gang i 1996. Boka var en omarbeidet utgave av Hwa Yungs doktordisputas. Det spesielle med boka var at her var en Lausanne-teolog som hudflettet vestlig teologi og opplysningstidens verdensbilde, men som samtidig holdt fast i en evangelikal tenkning preget av 'uniqueness of Christ' og tegn og under. Tittelen refererer til en teologi som utvendig er smukk og gul, men innvendig vit og vestlig og uten saft og kraft. Boka er i årenes løp blitt mye lest og ofte blitt brukt som tekstmateriale i undervisning om asiatisk og kontekstuell teologi. Jeg har således selv i 6-7 år brukt boken i undervisning av studenter på MF i asiatisk teologi. Hwa Yungs tenkning er her blitt meget godt mottatt. En hovedårsak er at Hwa Yung gjør seg til talsmann for en 'committed' teologi i motsetning til en vestlig 'unengaged' teologi. Jeg har selv undervist teologi i Etiopia og i Hong Kong og følt på kroppen hvor lite relevant min vestlige teologiske bagasje var.

Nå er boka kommet i en ny og annen utgave. Man kunne ha ønsket at Hwa Yung hadde omarbeidet og oppdatert boka; det er skrevet og tenkt mye om kontekstuell teologi siden 1996, også i en asiatisk kontekst. Det eneste nye er imidlertid et forord hvor Hwa Yung har en kort og presis oversikt over nyere litteratur om emnet, især skrevet av asiatiske missiologer, og dernest et nytt avsluttende kapittel 'A Personal Journey'. Dette siste kapittel er imidlertid vel verd å lese – og det bør i grunnen leses først fordi Hwa Yung her forteller åpent, ærlig og sårbart om sitt liv fra borgerkrigens år i Kina til årene i Malaysia og Singapore. I lys av hans personlige livshistorie får vi her hans beretning om hvordan og hvorfor hans problemer med vestlig teologi begynte. Først som en reaksjon på en dualistisk tenkning som lå helt uten for hans konfusianske oppdragelse; dernest savnet av sosialt ansvar innen evangelikal missiologi, og kanskje enda mer mangelen på forståelse for det overnaturlige og for tegn og under: Om sine teologiske studier i England sier han kort og pregnant: «I concluded from that encounter that I could learn a lot of good Western theology from

my theological teachers in England, but I will probably not learn much to help me minister in my culture. And what good would theology do if it cannot empower us for the latter?" (s. 197).

Bakom kritikken ligger hans ønske om å skape en asiatisk kontekstuell teologi som forholder seg til Asias multikulturelle og multireligiøse perspektiver. Kosuke Koyamas *Waterbuffalo Theology* (1974) fremheves som et godt forsøk, men Hwa Yung kan ikke dele Koyamas religiøse pluralisme – som han i grunnen mener er helt u-asiatisk. Hans egne plikter som biskop i metodistkirken i Malaysia har så langt forhindret ham i å skrive, men det er tydelig at drømmen lever. Om en slik systematisk teologi skriver Hwa Yung:

Malaysia, my present home, provides an ideal setting for this task with its mixed population of Malays and other indigenous peoples, Chinese, Indians and Euroasians, and wherein all the major religious traditions of the world interact. Hopefully it will be a theology that escapes from the dichotomy of Greek dualism, which has plagued so much of Western theology, and the debilitations of Enlightenment thought, with its denial of objective religious truth. It will also seek to take the supernatural seriously. This would include a fuller exploration of the work of the Holy Spirit, which does not merely reduce him to some benign inner influence in human life, but rather draws out the full implications of what Paul means by proclaiming the gospel 'through the power of signs and miracles' (Rom 15:19). It will further seek to examine the whole realm of the demonic, and its relation to sin and evil in the world, but without sensationalizing the subject...Where possible, it will also seek to respond contextually to specific questions posed by Asia's religions and cultures" (p. 200f).

Jeg håper at Hwa Yung nå i sitt otium får anledning og inspirasjon til å gi seg i kast med en slik systematisk teologi.

Knud Jørgensen

G. Wright Doyle (red.): *Builders of the Chinese Church. Pioneer Protestant Missionaries and Chinese Church Leaders*, 246 sider, Pickwick Publications, Eugene, Oregon 2015.

Kinas kirke vokser. Da Mao Zedong kom til makten i 1949 utgjorde antallet av de som hadde kontakt med kristentroen mindre enn tre millioner. Under Kulturrevolusjonen (1966-1976) ble dette antall sterkt redusert. I dag gjetter vi på at opp mot 100 millioner hører til registrerte og ikke-registrerte kirker. Denne boka spør med rette om røttene til denne eksplosive vekst: Hvordan kan vi forklare både Tre-selv kirkens og den katolske kirkes vekst, og ikke minst eksplosjonen blant evangelikale husmenigheter?

Et av svarene finner redaktøren i den 'sky av vitner' som sto frem som sentrale ledere for misjon og kirke i det 19. århundre. Det er jo en kjent sak at Kina i hele denne perioden var misjonslandet fram for alle andre. Man har derfor valgt å fortelle historien til syv misjonærer og to kinesiske ledere. Valget av de to kinesiske ledere Liang Fa og Xi Shengmo gir god mening. Begge spilte sentrale roller som evangelister, skribenter og diakonale aktører (Xi i kampen mot opium). Valget av de syv misjonærer er ikke like gjennomsluktig. Man har valgt anglofone personer (især fra Storbritannia) med hovedvekt på London Missionary Society. Det er så mange andre man kunne ha valgt, fra resten av Europa og kanskje også fra Skandinavia. Imidlertid er presentasjonene av de syv utvalgte grundige; litt for mye preget av heltedyrkelse og helgenkåring, men ikke helt uten kritiske bemerkninger. Blant de syv misjonærer finner vi Robert Morrison, James Hudson Taylor, James Legge og Timothy Richard.

Disse ni misjons- og kirkeledere hadde sitt virke i ly av fremmed imperialisme, kanonbåter og 'unequal treaties' med det slagne Qing dynasti. Morrison og flere med ham fungerte som

oversettere og mellommenn – samtidig med at de skarpt kritiserte opiumshandelen og vestlig aggresjon. Noen av misjonens ledere valgte å søke hjelp og beskyttelse fra vestlige konsulater når de ble angrepet og frastjålet, mens andre (især James Hudson Taylor) besluttet ikke å søke kompensasjon for ødelagt eiendom eller vold mot personer.

Det er også i denne perioden at man strides om hvilket kinesisk begrep man skal bruke om Gud – *Shang Di* eller *Shen*. Det kan fremlegges gode begrunnelser for begge valg. Resultatet blir at de britiske og andre mainline misjonærer velger *Shang Di*, mens amerikanerne og frikirkelige misjonærer velger *Shen*. Et annet sentralt teologisk skille går mellom dem som fulgte Matteo Ricci i hans syn på forfedredyrkelse som ‘veneratio’ og ikke ‘adoratio’ og de som så på forfedredyrkelse som avgudsdyrkelse. Til de første hører ikke minst Legge og Richard, mens Hudson Taylor og andre mer konservative utgjorde flertallet på motsatt fløy.

Det er videre interessant å følge debatten om evangelisering eller utdanning. Timothy Richard opplever på nært hold hungersnøden og naturkatastrofene i syttiårene. På den bakgrunn taler han høyt og sterkt om ‘education’, gjerne i form av et universitet i hver kinesisk provins. Gjennom utdanning kan man endre landets kommende ledere slik at de kan reformere landet politisk og sosialt. Direkte evangelisering anså han for nytteløs i dette store perspektiv. Andre så evangelisering som hovedsaken hvis man ville forandre ‘grunn-sykdommen’ – overtro, korrupsjon og umoral. Flere av kapitlene handler om sterke evangelister som Jonathan Goforth og Griffith John. Tankene om et ‘kristianisert’ Kina ligger til grunn for de mange colleges og universiteter som opprettes i det 19. og 20. århundre på misjonens initiativ og som bidrar til modernisering og vestliggjørelse, mer enn til vekkelse. Denne forskjell i tenkning kommer også til uttrykk i valg av målgruppe – ‘from below or from above’ – og dermed i prioritering av oppgaver for misjonærer og ledere. Hudson Taylor fremstår som hoved eksponent for en strategi ‘from below’ og satser derfor alt på å rekruttere mange misjonærer fra hele den vestlige verden.

De to kinesiske representanter hører mest hjemme blant de som tenkte evangelisering og diakoni ‘from below’. Begge omtales da også som viktige bidragsytere til hva Lian Xi kaller ‘The Rise of Popular Christianity in Modern China’¹ og var slik med på å legge grunnen til de mange karismatiske husmenigheter som i dag utgjør det store flertall av kristne i Kina. Kapitlene om disse to er bokas mest interessante. Her møter vi to levende mennesker med store evner og med feil og mangler. Man kunne absolutt ha ønsket at boka hadde tatt for seg fler av datidens kinesiske ledere.

La meg ellers nevne at en bok om norsk misjon i Kina i perioden fram til 1949 er på vei fra forleggeren. Boka som utgis av Egede instituttet har tittelen ‘A Passion for China’. Den inneholder en rekke portretter av norske Kina-misjonærer og kan derfor leses som et norsk bidrag til samme tema om hvem som var med å bygge kirken i Kina.

Knud Jørgensen